

BULGAARS VELDWERK

Impressie van zomerkamp veldwerkgroep VZZ 2002

Jan Buys

Half juli reisde de veldwerkgroep af naar een uithoek van Europa: de Oostelijke Rhodopen in Bulgarije, tegen de Grieks-Turkse grens. Ook dit keer hadden we samenwerking gezocht met een lokale organisatie: Nature Information Conservation Centre Eastern Rhodopes (NICCER).

Ambitieuze Bulgaren

We waren te gast bij een groep enthousiaste en gedreven mensen. Ze zijn ooit begonnen met een project om de lokale populaties van gieren (alle vier soorten!) te beschermen. Langzamerhand is dit uitgegroeid tot een meer omvattend project dat zich er op richt de Oostelijke Rhodopen een beschermde status te geven. Hun basisfilosofie daarbij is dat die beschermde status een inkomstenbron voor de lokale bevolking moet vormen. Ofwel duurzaamheid zoals duurzaamheid bedoeld is. Dus richten de activiteiten zich bijvoorbeeld ook op het (her)ontwikkelen van extensieve veehouderij en ecotoerisme. Zo is er een project om een oud hondenras (zie Zoogdier 13(1)) weer in te zetten bij schaapskudden om zo de wolvenschade terug te dringen. Het Informatiecentrum waar vanuit we opereerden is een ander voorbeeld: dit kunnen toeristen

als uitvalsbasis gebruiken. Het enthousiasme gold ook onze ontvangst. Om de activiteiten van NICCER te ondersteunen hebben we met subsidie van het Prins Bernhardfonds muizenvallen, bat-detectors en mistnetten voor hen meegebracht. Ook stelden enkele VZZ-leden en organisaties (oudere) computers ter beschikking.

In het vleermuisparadijs

Veel van onze aandacht ging uit naar de vleermuizen. De opzet was bestaande kennis aan te vullen met detectorwaarnemingen en zoektochten naar kolonies in dorpen. Dit leverde diverse kolonies van vooral dwergvleermuizen op. Meest gewone, maar ook één waar de zweremde en uitvliegende dieren ruim boven de 50 kHz zaten, kleine dwergvleermuis dus. Hier hebben we uitvliegers afgevangen, die bleken echter vrijwel zeker gewone dwergvleermuizen te zijn. Een gemengde kolonie dus? Ook vonden we, net zoals vorig jaar, weer een groep dwergvleermuizen (gewone dit keer) in een elektriciteitsmast. Interessant was ook een grote kolonie baardvleermuizen in een leegstaand hospitaaltje. Recent onderscheidden sommige onderzoekers een nieuwe baardvleermuissoort: *Myotis aurescens*. Volgens Teadora Ivanova, de Bulgaarse vleermuispecialiste, zou deze groep tot de nieuwe soort behoren.

Met de detector en het blote oor hoorden we regelmatig bulvleermuizen. Dat was op zich al nieuw. Leuker werd het toen we op de laatste avond een groep zagen zwermen bij een rotswand: een

Deze sleeping beauty stond al jarenlang hoog op de veranglijst van menig VZZ-er: de bosslaapmuis.

Foto: Jan Buys

We krijgen een introductie op de Oostelijke Rhodopen vanaf een bergrug, met uitzicht op een kolonie gieren. Foto: Jan Buys

kolonieplaats. Eén van de vangsessies met mistnetten leverde de spectaculaire vangst van een grote rosse vleermuis op. Tot grote vreugde van Teadora, want er zijn nauwelijks recente waarnemingen van deze soort in Bulgarije.

Ronduit spectaculair was het uitvliegen van een slordige tienduizend vleermuizen, waaronder Blasius' hoefijzerneus, langvleugelvleermuis en Capaccini's vleermuis, uit een grot.

Muizen slapen in het bos

Het plaatsen van muizenvallen leverde beperkt resultaat op. Dat viel te verwachten, gezien het droge biotoop. Toch vingen we langs beekjes, de rivier en een poel de grote bosmuis en de Millers waterspitsmuis. Nieuw voor ons was de vangst van de mediterrane en/of oostelijke veldmuis en de Macedonische huismuis.

De sensatie op muizengebied was de bosslaapmuis, die we vonden in een (houtbetonnen) vleermuiskast. We hadden enigszins moeten aandringen deze te gaan controleren, want zoals de Bulgaren zeiden, die verrekte relmuizen zitten overal....

Wolven en jakhalsgehuil

Wolven zijn ruim aanwezig in de regio. Op het strandje van de rivier vlak bij onze uitvalsbasis vonden we prenten die vrijwel zeker van wolven waren. Toen een groepje zich vergaapte aan een

Syrische knoflookpad, klonk op de achtergrond het gehuil van jakhalzen. Op vrijwel iedere strandje kon je otterprenten en -spraints vinden.

Neem daarbij het regelmatig struikelen over landschildpadden, rondplonzende moerasschildpadden, een esculaapslang die zich om een gevulde muizenval had gewikkeld, een rijkdom aan roofvogels (keizerarend, schreeuwarend, arendbuiszard enzovoort), vlinders, libellen en planten, dan begrijpt iedereen dat we ons in een soort paradijsje waanden.

Dit gevoel werd versterkt door de enorme gastvrijheid van de mensen. Niet alleen de mensen van NICCER, maar ook de plaatselijke bevolking. Zo eindigde het tellen van vleermuiskolonies in een ontvangst bij mensen thuis met uitgebreid eten en drinken. De grenspolitie reed ons rond langs een oude burcht en een grotkerk. Zet dit af tegen de zeer basale levensstandaard in dit gebied en je voelt je soms een wel erg verwende westerling.

Ga zelf kijken

We maken een uitgebreid verslag, dat eind dit jaar zal verschijnen. Op internet kun je het nodige vinden over de Oostelijke Rhodopen, bijvoorbeeld via www.bsbcp.org en via de NICCER-site: www.niccerbg.com. Een directe bijdrage kun je leveren door een keer op bezoek te gaan in het gebied. Is goed te doen, zowel op eigen houtje als georganiseerd, bijvoorbeeld via www.naturatours.ch.

